

Historia - Klasa 1. Zakres podstawowy - wymagania na poszczególne oceny.

Nauczyciel: Paweł Kalinowski

Temat lekcji	Ocena			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra
1. Historia jako nauka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicję historii wymienia rodzaje źródeł historycznych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju przedstawia periodyzację dziejów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów wyjaśnia rolę archeologii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie historiografii wymienia nauki pomocnicze historii i przedstawia, czym się zajmują
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu				
2. Rewolucja neolityczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Żyznego Półksiężycza wyjaśnia, na czym polega przejście z koczowniczego na osiadły tryb życia, i umiejscawia je w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jak żyli ludzie w paleolicie, a jak w neolicie, używając nazw tych epok umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną i dostrzega, że jest to proces długotrwały 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> posługuje się poprawnie terminem: rewolucja neolityczna wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturalne wskazuje na mapie najstarsze miasta i zna czas ich powstania charakteryzuje warunki naturalne miejsc, gdzie powstały najstarsze miasta (Jerycho i Çatalhöyük)
3. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) rozumie i poprawnie posługuje się 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, asyryjską, babilońską) w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej charakteryzuje ustrój cywilizacji starożytnej Mezopotamii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Sargona Wielkiego formułuje i nazywa zasadę prawną zawartą

	terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego	kolejności chronologicznej <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego 	w kodeksie Hammurabiego <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał system pałacowy • porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii • poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach
4. Starożytny Egipt	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny • wie, kim był faraon • wymienia przykładowych bogów egipskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo • charakteryzuje gospodarkę egipską 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów • przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej • charakteryzuje religię egipską • przedstawia cechy sztuki egipskiej • zna atrybuty przykładowych bogów egipskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) • wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję • zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich
5. Dzieje i religia starożytnego Izraela	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Palestyny • wymienia zasady judaizmu 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę

	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą • posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach
6. Starożytne Indie i Chiny	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny cywilizacji starożytnych Indii i Chin • przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu i konfucjanizmu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział społeczeństwa starożytnych Indii, posługując się terminem kasta • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji chińskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cywilizację Indusu • porównuje hinduizm z buddyzmem • wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację polityczną w Chinach • wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa • wymienia dorobek piśmienniczy starożytnych Indii
II. Świat starożytnych Greków				
7. Hellada i jej mieszkańcy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne • wymienia niektóre cechy polis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim • wymienia występujące w polis ustroje • wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia je w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków • wymienia etapy zakładania kolonii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję arystokracji w polis • charakteryzuje ustroje polis greckich • przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami
8. Sparta – państwo żołnierzy	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) • wymienia organy władzy w Sparcie • wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne • rozumie termin: spartańskie warunki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie • charakteryzuje wychowanie spartańskie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis • charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę • przedstawia rolę Likurga w historii Sparty • uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny
9. Ateny	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) • wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. • wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa • wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym • wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa • charakteryzuje społeczeństwo ateńskie • ocenia zalety demokracji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy Solona • wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach • ocenia wady i zalety demokracji
10. Wojny w świecie greckim	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę • przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich • rozumie termin: falanga 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ekspansję perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje • opisuje przebieg wojen grecko-perskich • rozumie termin: hoplita 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • omawia charakter wojen w świecie greckim • przedstawia skutki wojen grecko-perskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej • wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich

11. Podboje Aleksandra Wielkiego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego • wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego • rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Filipa II wobec Greków • wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych • wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii • charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie
12. Religia i kultura Greków	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki • wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej • przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji • wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków • przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków • przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu
III. Imperium rzymskie				
13. Rzym – od królestwa do republiki	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym • wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego • wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje początki Rzymu • wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian • charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta • wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich 	<p>przykładowe kompetencje</p>		<p>ustroju republiki rzymskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju
14. Ekspansja terytorialna Rzymu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje armię rzymską wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny przedstawia wojny puniczne 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e.
15. Cesarstwo rzymskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa wymienia najważniejsze cechy pryncypatu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu wyjaśnia pojęcie romanizacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji wyjaśnia termin: <i>pax romana</i>
16. Religia i kultura Rzymian	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu wymienia przykładowych autorów rzymskich 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię i literaturę rzymską wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych) przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy) 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej przedstawia cechy sztuki rzymskiej wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie prawa rzymskiego wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi ocenia wpływ kultury antycznej na późniejszą epokę

17. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie • wymienia zasady chrześcijaństwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim • przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa • wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie • przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. • opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem • przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e.
18. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa • wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. • charakteryzuje reformy Dioklecjana 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego • przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim • przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli • przedstawia działania Odoakra
IV. Europa wczesnego średniowiecza				
19. Bizancjum	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • wymienia cechy ustroju cesarstwa bizantyjskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy

		<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminem: schizma wschodnia 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy kultury bizantyjskiej 	<p>bizantyjskich w Kościele</p>
20. Świat islamu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłami islamu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską
21. Narodziny i rozwój państwa Franków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków • charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego) • przedstawia organizację państwa Franków 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Chlodwiga w kształtowaniu się państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego • uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim

22. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Anglii i na Półwyspie Apenińskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Iberyjskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet
23. Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów • wie, kim byli św.św. Cyryl i Metody 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność św.św. Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia dlaczego św.św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian • przedstawia konsekwencje wypraw wikingów • przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład św.św. Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian • przedstawia proces powstawania państwa bułgarskiego
24. Papiestwo i cesarstwo	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia spór Henryka IV z papieżem Grzegorzem VII • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy przeprowadzone w Kościele w X i XI w. • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją i uprawnieniami władcy • wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej
V. Europa rozkwitu i schyłku średniowiecza				

25. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat • wymienia przykładowych przywódców krucjat 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne • wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwie utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych • przedstawia rolę zakonów rycerskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary objęte rekonkwistą • charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty • przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat
26. Przemiany gospodarcze na wsi	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. • posługuje się terminami: dwupolówka i trójpółówka • wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. • wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa • przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność • przedstawia warunki życia chłopów • wyjaśnia przyczyny kolonizacji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rolę samorządu wiejskiego • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa
27. Miasta w średniowieczu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast • przedstawia organizację przestrzeni miejskiej • definiuje termin: lokacja 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania i rozwoju miast • charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze) 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta • wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i międzynarodowego • przedstawia rolę cechów i gildii 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej • wyjaśnia, czym była Hanza • poprawnie posługuje się terminologią

28. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich • wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej • wyjaśnia termin: schizma zachodnia 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej • przedstawia rolę Joanny d'Arc • charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w. • przedstawia rolę Jana Husa • przedstawia rozwój państwa moskiewskiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. (Rzesza, Szwajcaria, Skandynawia, Hiszpania) • przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w.
29. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • definiuje stan • przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego • wymienia cechy monarchii stanowej • wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii • przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. • przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej we Francji i porównuje go z Anglią • wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II poł. XIV w. • przedstawia proces kształtowania się stanów • wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy wspólne zgromadzeń stanowych w Europie XIII–XIV w. • ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. • przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi w XIV w.
VI. Polska w X–XIII wieku				
30. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i siedziby biskupstw i arcybiskupstwa 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych Piastów

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny chrztu Mieszka I przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego przedstawia skutki przyjęcia chrztu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów wyjaśnia rolę koronacji
31. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138 wymienia przyczyny kryzysu monarchii piastowskiej przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z bratem Zbigniewem wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje panowanie Władysława Hermana przedstawia stosunki Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany we wzajemnych relacjach wyjaśnia, dlaczego Bolesław Krzywousty podzielił Polskę na dzielnice 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa
32. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia walki książąt piastowskich o Kraków przedstawia ekspansję Mongołów wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu

				ziem polskich w XIII w.
33. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim przedstawia podział społeczeństwa na stany 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim przedstawia rolę cechów 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje posługuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach lekcji
VII. Polska w XIV–XV wieku				
34. Zjednoczenie Polski	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich przedstawia pierwsze próby jednoczenia ziem polskich w II poł. XIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich
35. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 wymienia skutki konfliktu polsko- 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Wielkiego charakteryzuje politykę wewnętrzną 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego przedstawia okoliczności objęcia 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego

	<p>krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego 	<p>Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju koszyckiego 	<p>władzy przez Ludwika Węgierskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego
<p>36. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie wymienia postanowienia unii w Krewie wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki unii w Krewie przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim wymienia postanowienia przywileju jedlnieńskiego-krakowskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły wymienia postanowienia unii w Horodle wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju czerwińskiego wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka

37. Polska w późnym średniowieczu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych • wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego • wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>Nihil novi</i> 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty • przedstawia strukturę sejmu walnego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty • charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej • ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej
VIII. Kultura średniowiecza				
38. Kultura umysłowa wieków średnich	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy kultury rycerskiej • wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej • wymienia gatunki literackie średniowiecza 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy kultury średniowiecza • przedstawia rolę uniwersytetów • charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza • wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej • wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację uniwersytetów • wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza • ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury
39. Sztuka i architektura średniowiecza	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki romańskie • wymienia przykładowe zabytki gotyckie 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie • charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie

		<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi
40. Kultura średniowiecznej Polski	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa średniowiecznego z Polski wymienia najstarsze kroniki polskie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega